

Memo

Aan College van B&W
Van Adviesteam aanvraag borgstelling Batouwe
Datum 22 oktober 2024
Onderwerp Toets borgtocht Batouwe Basketball t.b.v. aankoop De Kooi
Zaaknummer ZS-926198

Inleiding

Het draait om het verzoek van vereniging Batouwe Basketball en Stichting Basketball Vastgoed Bemmél d.d. 30 september 2024: of de gemeente garant wil staan voor de lening van € 3.562.000. De huidige eigenaar van De Kooi was voornemens het sportcomplex te verkopen aan een padelondernemer en dreigde Batouwe Basketball op straat te zetten. Batouwe Basketball, voor wie De Kooi al jaren thuisbasis is – en waar de gemeente enkele jaren geleden incidenteel en structureel financieel heeft bijgedragen om De Kooi basketbal 'proof' te maken – wil De Kooi kopen. Voorliggend memo toetst de aanvraag op grond van het beleid.

Beleid:

Het college is bevoegd garanties te verlenen en leningen te verstrekken. Altijd wordt eerst aan de raad voorgelegd of de aanvraag een publiek belang dient. Voor bedragen groter dan EUR 500.000 geldt dat de raad over alle aspecten van de aanvraag haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college kan brengen.

De behandeling van dit verzoek volgt het Beleid garantstellingen en verstrekken leningen gemeente Lingewaard 2017. Uitgangspunt van het beleid is dat de gemeente géén garanties verleent en géén leningen verstrekt. *Een uitzondering hierop is mogelijk als een garantie of lening essentieel is voor het voortbestaan van de organisatie.* De aanvrager moet indien van toepassing eerst een beroep doen op een waarborgfonds, in dit geval Waarborgfonds Sport. Als Waarborgfonds Sport positief adviseert over de garantieaanvraag, maar als achtervang gemeentegarantie vraagt en/of het waarborgfonds een gedeelte van de garantie voor haar rekening neemt, dan werkt de gemeente hieraan slechts mee indien de garantieaanvraag voldoet aan haar eigen genoemde voorwaarden.

Aanvrager:

Basketbalvereniging Batouwe Basketball heeft gemeente Lingewaard gevraagd of zij garant kan en wil staan voor de aankoop van sportcomplex De Kooi. Voor de aankoop heeft het bestuur van Batouwe een stichting opgericht genaamd Stichting Basketball Vastgoed Bemmél (in oprichting). Het bestuur van de stichting bestaat uit o.a. de voormalig voorzitter en penningmeester van Batouwe Basketball. Batouwe Basketball bestaat al bijna 50 jaar in Bemmél met een stevige basis in de breedtesport en topsport dames- en herenteam.

Toets beleid garantstellingen en leningen

Bij de beoordeling van de aanvraag worden de volgende aspecten getoetst:

1. de organisatie moet rechtspersoonlijkheid hebben en mag geen winstoogmerk hebben	Aanvrager is de Stichting Basketball Vastgoed Bemmell. "De Stichting heeft niet ten doel het maken van winst", artikel 2 lid 5.
2. het betreft niet een regulier/structureel exploitatietekort	Aanvrager vraagt garantstelling voor het aantrekken van een financiering voor de aankoop van De Kooi. Op basis van de aangeleverde cijfers, jaarrekening de Kooi en de Kooi vastgoed en de daaraan gekoppelde cijfers van het nieuwe businessplan lijkt het haalbaar. Op basis van deze cijfers is geen exploitatietekort zichtbaar. Op dit moment heeft dit voorstel geen financieel risico, echter indien de organisatie niet kan voldoen aan zijn verplichtingen, zijn de financiële gevolgen daarvan voor de gemeente. Op basis van de cijfers lijkt naast dat er geen exploitatietekort is, ook voldoende middelen om de kapitaallasten te betalen.
3. de organisatie is gevestigd in de gemeente Lingewaard	Stichting Basketball Vastgoed Bemmell heeft haar zetel in de gemeente Lingewaard en is gevestigd te Bemmell.
4. de organisatie draagt bij aan de maatschappelijke doelen van de gemeente Lingewaard	Stichting Basketball Vastgoed Bemmell verwert het eigendom van sportcomplex De Kooi. Sportcomplex De Kooi biedt onderdak aan diverse binnensportverenigingen zoals Batouwe Basketball, United Basketball, Basketball Community Gelderland en stichting Topbasketball Lingewaard, tafeltennisvereniging TTV Essentia, Judokwai. Daarnaast wordt De Kooi dagelijks gebruikt door individuele sporters voor Padel, fitness en diverse groepslessen. De organisatie draagt bij aan maatschappelijke doelen van de gemeente op het gebied van sport- en bewegen, sociale cohesie en gezondheid. Zij doet dit door het accommoderen en exploiteren van de multifunctionele sportcomplex De Kooi. In het sportbeleid is De Kooi aangemerkt als belangrijke binnensportaccommodatie voor de gemeente Lingewaard. Stichting Basketball Vastgoed Bemmell zal De Kooi op termijn gaan verduurzamen.
5. het doel waarvoor de garantstelling wordt verleend, dient duidelijk een publieke taak (ter beoordeling aan de raad)	Stichting Basketball Vastgoed Bemmell heeft tot doel eigendom van sportcomplex De Kooi te verwerven en het sportcomplex te exploiteren zodat binnensportcapaciteit voor sportverenigingen geborgd blijft. Sportcomplex De Kooi is een belangrijke publieke voorziening voor inwoners en het verenigingsleven. In het geval De Kooi wordt verkocht aan een padel ondernemer (commercieel), vervalt de functie van De Kooi voor het verenigingsleven. Het directe gevolg daarvan is dat basketbalvereniging De Batouwe haar

	thuisaccommodatie kwijt is en de verenigingen uit De Kooi moeten worden ondergebracht in gemeentelijke binnensportaccommodaties. Daarmee ontstaat een “infarct” en worden alle binnensportverenigingen die sporten in Bommel geraakt. Dat sportcomplex De Kooi een belangrijke accommodatie is in onze gemeente blijkt onder meer uit het feit dat de gemeente De Batouwe en MHC Bommel 800 eerder steunde bij het huren / vestigen in sportcomplex De Kooi. Hiermee zijn capaciteitsproblemen in ‘de gemeentelijke binnensportaccommodaties’ opgelost, maar die dreigen nu weer actueel te worden. De ondersteuning bestond uit: 1. een eenmalige bijdrage voor sporttechnische voorzieningen zoals de sportvloer, sporttechnische inrichting en tribunefaciliteiten. 2. huurcompensatie voor de zaalhuur bij commerciële exploitanten.
6. het gaat niet om het verkrijgen van een rentevoordeel ten opzichte van een financiële instelling	De garantstelling wordt aangevraagd met medeborgstelling van stichting Waarborgfonds Sport en dient voor de financiering van de aankoop van sportcomplex De Kooi. Stichting Batouwe Basketball sluit een lening af bij Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De BNG vereist een garantstelling, net zoals het gemeentelijk beleid. De garantstelling is dus een vereiste om überhaupt een lening te verkrijgen.
7. uit de financiële positie en prognose van de aanvrager moet blijken dat er voldoende financiële middelen zijn om de mogelijke rente en de aflossingen van de af te sluiten lening te betalen	Stichting Basketbal Vastgoed Bommel heeft een financieel plan opgesteld. Dit plan is getoetst door stichting Waarborgfonds Sport alsmede door collega’s van afdeling financiën. De financiële positie en prognose van aanvrager toont aan dat er voldoende middelen zijn om rente en aflossing van de af te sluiten lening te betalen Op basis van de aangeleverde cijfers, jaarrekening de Kooi en de Kooi vastgoed en de daaraan gekoppelde cijfers van het nieuwe businessplan lijkt het haalbaar. Op basis van deze cijfers is geen exploitatietekort zichtbaar. Op dit moment heeft dit voorstel geen financieel risico, echter indien de organisatie niet kan voldoen aan zijn verplichtingen, zijn de financiële gevolgen daarvan voor de gemeente. Op basis van de cijfers lijkt naast dat er geen exploitatietekort is, ook voldoende middelen om de kapitaallasten te betalen.
8. het risico dat de gemeente voor de garantstelling loopt moet als minimaal worden ingeschat	Het risicoadvies is bijgevoegd als bijlage 1. Het risico voor de gemeente is ingeschat op minimaal.
9. de aanvraag moet passen binnen de wettelijke kaders	Advies d.d. 17 oktober 2024: Mijn taak is om vooral te kijken naar de wettelijke kaders mbt treasury.

	Het uitgangspunt van ons beleid is dat we in principe geen geldleningen verstrekken of garanties verlenen. Op het uitgangspunt wordt alleen een uitzondering gemaakt voor situaties waarin het verstrekken van een garantie of lening essentieel is voor het voortbestaan van de organisatie. In dat geval kan de aanvraag voor een garantie of lening in overweging worden genomen. Daarbij heeft garantstelling de voorkeur boven het verstrekken van een lening. Dus we verstrekken alleen een borgstelling als het echt niet anders kan. In artikel 3 lid 1 van het treasurystatuut staat: <i>De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, nadat vooraf informatie is ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien mogelijk worden zekerheden of garanties geëist;</i> Vooraf die publieke taak is hier erg belangrijk. Ten eerste moet de raad de derde partij, hier de dus "Batouwe" goedkeuren. Dan is het onderbouwen van de publieke taak essentieel. Batouwe mag niet als reden voor de gemeentegarantie hebben dat dit een rentevoordeel oplevert. Als dit zo zou zijn, dan kom je al snel op het gebied van ongeoorloofde staatssteun. Als ik de stukken echter lees, dan lijkt het dat Batouwe nergens anders een financiering kan krijgen dan bij de BNG en dan ook nog alleen als de gemeente garant staat. Als je dit goed kunt onderbouwen, dan kan de ongeoorloofde staatssteun wel weerlegd worden. Dan de publieke taak, hier is het dus belangrijk om aan te geven dat de publieke taak wordt gediend, dus geen commercieel doel.
--	--

Uitvoering van het beleid

De toets

De aanvraag moet minimaal zijn voorzien van:

1. de vastgestelde jaarrekeningen van de laatste drie boekjaren.	De aanvrager is nieuw opgericht en kan geen eigen cijfers overleggen. Aanvrager heeft cijfers van de huidige eigenaar van De Kooi overlegd. Bank Nederlandse Gemeenten werkt ook met deze cijfers.
2. de vastgestelde exploitatiebegroting waarin rente en aflossing van de geldlening zijn verwerkt voor het huidige boekjaar en de drie daaropvolgende jaren	Aanvrager heeft een meerjarenprognose aangeleverd waarin rente en aflossing van de geldlening zijn verwerkt. De prognose betreft 2025 t/m 2034 en is te vinden in Bijlage 5 documenten met geheimhouding, document 6.23 MeerJarenPrognose 2025 – 2034.

3. indien de aanvraag een garantie betreft, de aanbidding met concept-leningsovereenkomst met de beoogde financiële instelling	De concept leningsovereenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten staat nog op te ontvangen (d.d. 30/10).
4. financiële en overige gegevens betreffende de onroerende zaak (als de gevraagde garantie of lening de aankoop of verbouwing van een roerende zaak betreft)	Aanvrager heeft jaarstukken van de huidig eigenaar van De Kooi, van zowel de Vastgoed BV als de Exploitatie BV gedeeld en de meerjarenraming. Uit deze informatie blijken financiële gegevens van het onderhoud aan de onroerende zaak.
5. eventuele andere bescheiden die het college nodig acht om de aanvraag goed te kunnen beoordelen	Aanvrager heeft onder meer gedeeld de toets van stichting Waarborgfonds Sport, het memo Financiële haalbaarheid van stichting Maatschappelijk Financieren, alsmede overige financiële bescheiden. Onder meer jaarstukken van basketball vereniging Batouwe Basketball.

Verplichtingen

Indien de aanvraag is toegekend worden verplichtingen voor de geldnemer (aanvrager) en geldgever (financiële instelling) vastgelegd in de overeenkomst van garantiestelling/lening. Voor de geldnemer zal dat zijn:

1. de geldlening te gebruiken voor het beoogde doel
2. het verzekeren van de zaak en een instandhouding- en onderhoudsverplichting van de zaak
3. het aanleveren van informatie over de aflossingen en over de financiële positie (begroting, jaarrekening etc.)

De geldgever moet de gemeente onder meer op de hoogte houden van het schuldrestant en tijdig informeren bij te late betalingen. Gemeente legt de afspraken hierover vast in een garantieovereenkomst met aanvrager. De concept garantieovereenkomst is bij het collegevoorstel gevoegd als bijlage 3.

Met vriendelijke groet,

Adviesteam borgstelling Batouwe

Bijlagen:

1. Advies risicomanagement

Bijlage 1 Advies risicomanagement

Advies risicomanagement

18-10-2024

Intern adviseur Risicomanagement en Interne Beheersing

Team Staf/Concerncontrol

Advies risicomanagement

Risico inschatting

Wanneer Batouwe Basketball voldoet aan onze voorwaarden in het Beleid garantstellingen en verstrekken leningen Lingewaard 2017 kan een garantstelling worden aangevraagd. De garantstelling is vereist voor de aanvraag van de geldlening door Batouwe Basketball bij de BNG. De geldlening bij de BNG bedraagt € 3.562.000 met een looptijd van 25 jaar. Door een garantstelling te verstrekken gaat de gemeente voor maximaal deze periode een risico aan. De garantie voor WSW-achtervang wordt als (vrijwel) risicoloos gezien.

De gemeente heeft niet in het bestaande beleid opgenomen hoe om te gaan met het risico van verleende garantstellingen. Hiervoor hebben we bij andere gemeentes gekeken hoe met risico's op garantstellingen wordt omgegaan. Om de risico's op te nemen in het weerstandsvermogen en de ratio weerstandsvermogen te bepalen is het goed om een methode vast te stellen waarmee de omvang van het (geconsolideerde) risico van garantstellingen kan worden ingeschat. Er zijn twee scenario's om het risico te bepalen:

1. Het volledige bedrag aan garantstelling wordt als financieel gevolg aangehouden. De kans dat zich een betaalrisico voordoet wordt jaarlijks herzien op basis van de laatste inzichten bij de garanties.
2. Als financieel gevolg wordt 10% van het garantietotaal exclusief WSW-garanties en garanties t.b.v. Gemeenschappelijke regelingen aangehouden. De kans dat zich een betaalrisico voordoet wordt jaarlijks herzien op basis van de laatste inzichten bij de garanties.

Het risicobedrag en het percentage worden vervolgens verwerkt in het risicobeheersingssysteem LIAS. De toprisico's vanuit dat systeem worden opgenomen in de risicoparagraaf bij de gemeentelijke begroting en jaarrekening.

Scenario 1:

Ingevolge de Beleidsnota risicomanagement & weerstandsvermogen 2023 wordt aan de hand van de kans dat het risico zich voor doet, en het financieel gevolg ervan, een risicoscore bepaald. Bij een garantstelling van € 3.562.000 wordt het financieel gevolg als zodanig ingeschat en valt deze in categorie 5. De kans dat het risico zich voor zal doen is laag, 10%. Dit is categorie 2. De risicoscore van dit risico komt dan uit op 10. Ter illustratie is dit een risicoscore die niet nader zou worden toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Naam	Garantstellingen	Eigenaar	
Omschrijving	Het risico dat een maatschappelijke organisatie niet langer aan hun verplichting kan voldoen en de	Beïnvloedbaar	☐
Domein	Ruimtelijk	Portefeuillehouder	
Kanspercentage	10%	Inschaling kans	10 < x < 30%
Schadebedrag	€ 3.652.000	Inschaling schadebedrag	x > € 1.000.000
Maatregel	Naam 		

Dimensie Weergave

x > € 1.000.000		[X]			
€ 500.000 < x < € 1.000.000					
€ 250.000 < x < € 500.000					
€ 100.000 < x < € 250.000					
x < € 100.000					
Kans %	x < 10%	10 < x < 30%	30 < x < 50%	50 < x < 70%	70 < x < 90%

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen zet het benodigde weerstandscapaciteit (risico's) af tegen het beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve). In de Programmabegroting 2025 is de ratio 4,9 en wordt op grond van de beleidsnota risicomanagement & weerstandsvermogen 2023 als uitstekend beoordeeld. Wanneer met dezelfde uitgangspunten de garantstelling, zoals hierboven beschreven, als risico wordt meegenomen in de Monte Carlo simulatie wordt de ratio weerstandsvermogen 3,9. Dit is nog steeds uitstekend.

Scenario 2:

Ingevolge de Beleidsnota risicomanagement & weerstandsvermogen 2023 wordt aan de hand van de kans dat het risico zich voor doet, en het financieel gevolg ervan, een risicoscore bepaald. Bij een garantstelling van € 3.562.000 kan 10% hiervan als financieel gevolg ingeschat worden en valt deze in categorie 3. De kans dat het risico zich voor zal doen is laag, 10%. Dit is categorie 2. De risicoscore van dit risico komt dan uit op 6. Ter illustratie is dit een risicoscore die niet zou worden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Naam	Garantstellingen	Eigenaar	
Omschrijving	Het risico dat een maatschappelijke organisatie niet langer aan hun verplichting kan voldoen en de	Beïnvloedbaar	☐
Domein	Ruimtelijk	Portefeuillehouder	
Kanspercentage	10%	Inschaling kans	10 < x < 30%
Schadebedrag	€ 365.200	Inschaling schadebedrag	€ 250.000 < x < ...
Maatregel	Naam 		

Dimensie	Inschaling schadebedrag	Weergave	Bruto risico
----------	-------------------------	----------	--------------

x > € 1.000.000					
€ 500.000 < x < € 1.000.000					
€ 250.000 < x < € 500.000		[X]			
€ 100.000 < x < € 250.000					
x < € 100.000					
Kans %	x < 10%	10 < x < 30%	30 < x < 50%	50 < x < 70%	70 < x < 90%

Het advies is voor scenario 2 te kiezen. Scenario 2 past het beste bij het risicoprofiel van de borgstelling door de gemeente. Mocht er niet meer voldaan kunnen worden aan de betalingstermijnen met betrekking tot de lening, dan neemt de gemeente Lingewaard de financiële verplichtingen van de financiering over. Daarbij hebben wij het recht van eerste hypotheek en onderpand vanuit de waarde van sportcomplex De Kooi.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen zet het benodigde weerstandscapaciteit (risico's) af tegen het beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve). In de Programmabegroting 2025 is de ratio 4,9 en wordt op grond van de beleidsnota risicomanagement & weerstandsvermogen 2023 als uitstekend beoordeeld. Wanneer met dezelfde uitgangspunten de 10% van de garantstelling als risico wordt meegenomen in de Monte Carlo simulatie wordt de ratio weerstandsvermogen 4,6. Dit is nog steeds uitstekend.

Beheersmaatregelen

Er zijn een aantal risicobeperkende voorwaarden die gemeente kan stellen bij het aangaan van een garantstelling. Deze zijn vastgelegd in de garantieovereenkomst behorende bij het college- en raadsbesluit.

Geconsolideerd risico

Om uniform om te gaan met het risico van een afzonderlijke garantstelling, moeten alle bestaande (lang)lopende garantstellingen op dezelfde wijze verwerkt worden in het weerstandsvermogen en de ratio weerstandsvermogen. Hiervoor wordt de omvang van het geconsolideerde risico van garantstellingen vastgesteld met behulp van de Monte Carlo simulatie in Lias.